1872. XVII. évfolyam. **159. szám.** **Vasárnap, julius 14.**

Megjelenik **mindennap** a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizethetni Demjén L. és Keresztesy Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautcza **122.** sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdij.
Hirdetések felvétetnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztesy Pál papirkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutcza 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse ofl. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttg
Nyiltteri czikkek: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Megjegyzések

a román comité programmvázlatára.

+ A politikai mérséklet, hogy ne mondjuk — érdem jeléül hivatkozik a román programmvázlat arra, hogy a románok az 1867: XII. tczkk meghozatala elébe akadályokat **nem** gördítettek; ez tőlük mindenesetre szép volt, bár tudjuk, hogy az önmegtagadás csekély mértéke szükséges: nem tenni meg azt, a mi erőnket sokszorosan felülmulja. Protestálni, igaz, hogy protestálhattak volna; ámde, valamint az unio törvényes elfogadását **nem gátolhatta** az 1848 május 15—16-ki népgyülés (meeting), mely a román papság és értelmiség számára, a népfelvilágositás czéljából engedélyeztetett volt, s csak per ne fas akart nemzetgyülést játszani: — ugy 1867-ben **sem** tarthatta volna fel egy vagy több óvás a dualisticus kiegyezés üdvös létrejöttét, — jól tudták ezt ép ugy N.-Szebenben, mint Brassóban és Balázsfalván.

A nagy-szebeni comité vázlatos eszméi folyvásta horvát-szlavon királyság képét tartják szemeik előtt, majd utána szeretnének nyomulni, majd azt megelőzni: a nagyobb főszámra, s az erdélyi részek **magyar**-fejedelemségi multjára támaszkodva. Például azt óhajtanák, hogy a delegatiókban **aránylag** képviselve legyenek a románok is. Ebből ugyan még nem lehet világosan megérteni az-e a postulatum, hogy a magyar parlament válasszon a delegatioba **románokat is,** — avagy épen az, hogy **Erdély delegatusaiként** szerepeljenek a közösügyek tárgyalásánál? Mindkét esetben, többet kivánnak ők a **románok** nevében, a néhai erdélyi **magyar fejedelemség jogczimén,** mint a mennyit **a horvátok Horvátországnak követelni mertek,** s ildomos kiegyezés által meg is szereztek, bár e királyság soha sem volt Magyarország legősibb, **kiegészitő része,** a mint ezt hazánk történelme lapjain s törvénykönyveinkben az „erdőntuli részek"-ről följegyezve találjuk, s a mire az 1848-ki **unio** visszavonhatlanul reáütötte a magyar állam- és nemzetegység törhetlen pecsétjét.

A programmvázlat sajnálkozik az $186^3/_4$-ki n.-szebeni határozatok megsemmisitésén, az ott ad absurdum vitt hármas nyelvgyakorlat eltörlésén; hanem még ez az ürömkehely sem lett volna a románoknak oly nagyon keserü, ha a magyar parlament két **hasonértelmü** törvénynyel megmézezte volna a schmerlingi kotyvalékot.

Nem tudjuk, hogyan jöhetnek okos románok ily ferde gondolatokra. A **képviseleti** alkotmány és **jogegyenlőség** törvénybe foglalása, életbeléptetése után követelni IV. **rendi** natio decretálását, s a már N.-szebenben $186^3/_4$-ben nevetségessé vált nyelvzavar **valódi** törvénybe iktatását!

Ha a magyar parlament 4-ik rendi nemzetnek tette volna meg az erdélyi románokat, mit szólottak volna ehez Királyhágóntul lakó véreik? mit a **többi** magyarországi nemzetiségek?

Ily törvények hozatala által nevetségessé tette volna magát Magyarország az egész müvelt világ előtt: **a parlamentaris alkotmány alapján rendi nemzeteket gradualni?!** Ez uraim kissé még is nagyon bolondos egy gondolat! Mert hát a többi nemzetiségektől se lehetett volna e földiszitést megtagadni, s igy oda jutottunk volna el, hogy a mi népképviseleti alkotmányunk rendi-nemzetiségi mozaikot mutatott volna Európa nagy meglepetésére, de bámulatára bizonynyal nem. Mutassanak nekünk a románok korszerü európai államot, hol ilyenforma rendiség nem hogy léteznék, hanem a hol ilyesmiről államférfiak emlékiratokban okoskodni szoktak, s mi azonnal elsők szavazunk arra: övék legyen nem a 4-dik rendi, hanem az **egész** politikai nemzet-ség **egész** Erdélyben és fölötte.

A fogalomzavarból ki kellett volna ám vetközni az emlékirat megkészitése előtt, mert igy a mint tették, nemcsak a politikai nemzet fogalmát zavarják össze a rendi nemzetiségével, hanem az országos képviselőket is minduntalan román képviselőknek tekintik; pedig, urak! nagy a különbaég — gewaltiger Unterschied! Például: a pesti parlamentben 1867-ben is csak magyarországi országos képviselők ültek (kivéve a horvátokat) bármelyik nemzetiségnek lettek legyen is fiai, miután nem nemzetiségi területek, hanem **magyarországi** törvényhatóságok választókerületei, városai ruháztak fel őket mandatummal; ebből világos, hogy a románajku magyarországi képviselőnek sem lehetett oka eltávozni a magyar parlamentből azért, mert az $186^3/_4$. Schmerling-Reichensteini-ádok törvényessége el nem ismertetett, s mert a magyar parlament nem vala hajlandó saját kebelében állitani fel nyelv-babelt.

Magyarország közkormányzatának minden ágai Pestre összpontosittattak; ez a parlamentaris kormány természetéből önként következik, ugy az is, hogy az unio alapján ugyan ide kelle összefogni az erdélyi közügyek minden szálait.

A román nyelv használatának ujabb tért nyitott a megye- és községrendező törvény, megszoritásokról tehát beszélni ugyan lehet, hanem kötelesség lenne a bizonyitás is. A parlamentben ezután is magyarul kellend ám beszélni a magyarországi képviselőknek, ez több mint bizonyos, ehez a keserüséghez csak hozzá kell ám szokni, törődni. A mi az elbocsátott román hivatalnokokat illeti, ezek, ugy tudjuk, nagyon kevesen voltak: némelyiknek volt tört cserepe, a másik talán képtelennek mutatkozott, a legtöbbek azonban azért kaptak blau-bogent, mert mint magyar államhivatalnokok is tovább akarták játszani a törvényeket fitymáló nemzeti agitatort; az ilyenekkel más államban másként bánnak, nem nyugdijt, sőt még Abfertigungot se kaptak volna **ott** — — — —

A comité programmvázlata hivatkozik Erdély **régi** autonomiájára, az 1848-ki törvényekre, melyek az erdélyi részek **külön** jogait, szabadságait, biztositják, s idézi egyuttal Horvátország tágasbkörü autonomiáját. Az utóbbi analogiájára már főlebb reflectáltunk, itt csak azt jegyezzük meg, hogy Horvátország törvényes országgyülése **soha** se fogadott el oly értelmü uniót, milyennel az erdélyi néhai magyar fejedelemség Magyarországba olvadása, az 1848 kolozsvári **utolsó** országgyülésen törvénybe iktattatott, s ma már végérvényesen és részleteiben is végrehajtatott.

Igaz, hogy akkoron az erdélyi különjogok és szabadságok fenntartása biztositatott, de ezeket kiválóan a vallási ügyekben, a magánjog és különös sajátságok körében kell keresni és **nem** állami és közjogi dolgokban.

Az unio kimondásakor, elfogadásakor senki se gondolt erdélyi külön tartománygyülésre, mely a hajdani Erdély hét fő bünét ujabbakkal tetézhetné: inarticulalván nemzetiségeket; senki sem gondolt külön kormányszékre, legfőbb törvényszékre, külön pénzügyi főhatóságra, a minthogy a még akkor fenállott enemü dicasteriumok azonnal a felelős pesti magyar miniszterium alá rendeltettek; ezekből kitünik, hogy a mai állami összpontositás az unio alapeszméjének, az e részben hozott cardinalis törvények szellemének hü megtestesitése; igy az sérelmes csak azokra nézve lehetne, **kik** az uniót meg nem történtté tenni szeretnék — de mind hiába!

Az erdélyi részek területi felosztása ma is a régi, vannak magyar megyék, székely és szász, jobban királyföldi székek, vidékek. Ez másként nem is lehet, miután a parlament maig nem eszközölt uj országfelosztást. A különös elnevezés azonban nem jár külön kiváltsággal, mert mindnyája Magyarország egyenjogu törvényhatóságait képezi. Ha az unio **előtt** lettek volna az erdélyi részekben román törvényhatóságok, főispánok, főkapitányok — lennének **ma is;** igy azonban hasonló helyzetet teremteni a románoknak már csak azért se lehet, mert itt nincs olyan terület, melyet román nemzeti területté lehetne keresztelni. Azért vannak mégis **románajku** főkapitányok a naszódvidéki és fogarasvidéki **magyar** törvényhatóságok élén; ily értelemben, ily polczra még jutott több románajku capacitas is, de a memorandum szellemében hiába folytatnák még 400 évig is **azt** a politikai pört, melyet 400 évvel azelőtt vesztettek el, **mielőtt** megkezdhették volna s alig 20—30 éve jutott eszökbe némelyeknek azt megujitani — de későn!

A nemzetiségi törvény lehető hiányait legjobb a tapasztalásra bizni, ez fogja azokat világosan kimutatni, ugy a czélszerü orvoslat eszközeit is; mert, hogy Magyarországon is ép ugy, mint Európa és Amerika minden mivelt államaiban csak **egy** lehet a politikai államalkotó nemzet, ezt elvitatni sehogy se lehet; ez tehát nem képezhet sérelmet. Ép oly elvitázhatlan az is, hogy egy törvényhozásban sem lehet használni **több** nyelvet; igy van ez az egész müvelt világon, de másként nem is lehet, mert ha például a magyar parlamentben annyiféle nyelven olvastatnak fel a törvényjavaslatok, az inditványok, módositványok, beadványok, a hányféle ajku követ ül az országházában; ha az elnök tizféle nyelven enuntiál, szólit szavazásra st. st., a mint ezek N.-Szebenben mind megtörténtek háromféle nyelven; ha az országgyülés munkálatai, irományai 10 hasábosan bocsáttatnak ki stb. — ugy **a parlament milliókba kerülne a nemzetnek, s ezrekre se dolgozhatna** és utóvégre magának a politikai nemzetnek fel kellene irni ama pallotára Cromvellként: ez a ház kiadó! Ha ilyesmiért a n.-szebeni augurok nem is kaczagták le egymást szemtől szemben, lekaczagna minket ma a müvelt világ szemben is, hát mögött is. Azért tehát a congressus előtt jó lenne elfelejteni azon postulatumot, hogy ha a románok kedveért nem nyittatnék erdélyi országgyülés, hogy ott nyelvüket parlamenti nyelv gyanánt használhassák, használhassák azt a magyar parlamentben. Efféléket követelni, még is a mérsékeltet játszani — zu stark!

Mennyire engedtessék tér a román nyelv használására a közigazgatás, igazságszolgáltatás és pénzügyi kezelés körül, ezt legjobb a gyakorlatra bizni; a magyar állam sem veti el bizonnyal azt, mi **czélszerübbnek** bizonyul; mert itt **nem** nemzetiségi dolgokról van és lehet szó, hanem az államgépezet pontos müködéséről, az adozók **kisebb** mérvü terheltetéséről, az állam feladatának **jobban** teljesitéséről — másodrendü kérdés az, mily nyelven történik az ügykezelés annál is inkább, mert a memorandum maga elismeri, hogy az **országos** nyelv rangját a magyar nyelv érdemli meg, **tartományi** nyelvekről pedig még ez idő szerint nálunk (talán) fölösleges lenne gondoskodni.

Azt mondja a memorandum, adassék **a románoknak is „nemzeti universitás, élén egy főnökkel!"** Ezzel a petitummal ismét a nemzetiségi hinárba jutnánk bele, ha mások nem lennének előrelátóbbak. Miért tekintenek **csak** a szászra, miért nem a magyarra és székelyre is? Hisz ezek ősibb rendi — önök szerint politikai — nemzetek volnának, még sem követelik vissza a vajdai és a székelyek grófjával! Pedig ezeknek a román petitum teljesülése esetére mind helyre kellene állani, s akkor lennének ismét: a **négy közt az utolsó,** s **3** állana szemben **1**-el. Miután azonban a mit egy bir, nem nyerheti meg mindenik, legjobb, ha az az egy is lemond róla, mert a román memorandumból is meggyőződhetik arról, hogy ilyszerü követelése a bajok vésztelt kutforrása, s közzelfoghatólag ellenkezik a magyar állam egységével, az egy politikai nemzet lényegével, fogalmával.

A jelen választási törvény hiányai ugy a választókerületek aránytalanságát, mint a census fokát illetőleg — ismeretesek; köztudomás az is, hogy a románoknak is (de a magyaroknak is) vannak sérelmeik a Királyföldön; hanem ennek rendezése maholnap a törvényhozás asztalára kerül, ugy a választási törvény reformja is; — elvárhatják tehát a románok is, hogy sérelmeik, méltányos igényeik tekintetbe vételével, a magyar parlament utján fognak kielégittetni. Csak azokat a sokszázados politikai pöröket ne emlegessük, a melyeket **elvesziteni lehet, megnyerni soha,** — s a melyeknek eredete oly történeti homályba vész el hogy, például a románok önmagukat se találhatnák fel, midőn ki kellene választaniók azokat körükből, a kiknek ősei itt voltak Tuhutum hódítása idején az erdélyi földön, s kik jöttek századok mulva Havasalföldéről s az Al-Duna tájairól: — a kiválasztás után a politikai nemzet magva szük mértékbe is bele férne.

A „Kol. Közl." eredeti távsürgönye.

Képviselőkké megválasztattak: Dobokamegye felsökerületében gr. Bánffy György, jobboldali. Hunyadmegyében Kendeffy Árpád, jobboldali és Makray Lőrincz, baloldali. Kőhalomban Brunerberg Mór, jobboldali. Hátszegen Macellariu Illés, nemzetiségi.

Legujabb táviratok.

Zágráb, jul. 11. A helyzet tisztázása végett báró Prandau tegnap táviratilag Bécsbe hivatott, hová ma el is ment.

Páris, jul. 11. A jobb közép és részben a jobboldal által alakitott nemzeti párt szervező ülése ma lesz; ez a köztársaság állandó megtartása mellett fog határozni. Broglie herczeg is csatlakozott e párthoz.

Versailles, jul. 11. A budget-bizottmányban Thiers a kölcsönre nézve kedvező eredményt helyezett kilátásba; a kibocsátás napját közelinek mondá, s kijelenté, hogy a bankárok egyenlőknek tekintetnek a többi aláirókkal.

A nemzetgyülés tegnapi ülésében Gaslonde az iparadóra vetendő pótlékot, ajtó-, ablak- és személyadót inditványozott. Thiers ezen javaslatókat, mint a tervezett többi adók jövedelmének kiegészitésére czélzókat pártolá és kijelenté, hogy a kormány elálla só- és telekadótól. Végül ezeket mondá Thiers: A nemzetgyülés a kereskedelmi forgalomra vetendő adó megszavazásával nagy hibát fogna elkövetni.

Berlin, jul. 11. A „Prov. Corr." irja: Németországot a Franciaországgal való szerződés megkötésénél semmi esetre sem vezérelte azon óhajtás, hogy a hadi kártérités hamarább megkapja, — hanem egyedül azon meggyőződés, hogy Franciaország ajánlata a békepolitikának kezessége gyanánt tekinthető.

A „Kr. Ztg" jelenti: A franczia kormány — egy európai kabinet által a konklave jövője iránt megkérdeztetve — azt válaszolá, miszerint nincs ok kételkedni a felett, hogy a konklave Rómában szabadon választhat, ellenesetben kötelesnek érezné magát a franczia kormány, csak az érdekelt hatalmakkal egyetértőleg hozni határozatokat.

Egy franczia lap Andrássy grófról.

A „Journal des Debats" ma érkezett száma hosszasabban foglalkozik Andrássy Gyula gróf politikájával melyről a többek közt következő itéletet mond: „Távol attól, hogy támadó terveket táplálna s az orosz birodalom ellen coalition törné fejét, Andrássy gróf ellenkezőleg Németországhoz való közeledésében eszközt lát arra hogy a viszonyokat Ausztria-Magyarország és Oroszország közt javitsa. Az utóbbi idő tapasztalatai ezen nézetet teljesen igazolták. A növekedő bensőség a bécsi és berlini cabinetek közt a helyett, hogy a sz.-pétervári cabinetet Ausztria ellen hangolná, inkább azon eredményre vezetett, hogy azt előzékenységre birja. Átalában ezen intimitás minden nyilatkozata alkalmával Oroszországot Ausztriához közeledni s azt látni lehetett, hogy bécsi képviselője az osztrák kormány előtt a legbarátságosabb nyilatkozatokat tette. Valahányszor Oroszország két nagy szomszédját egyetértésre jutni látja, ugy látszik érezi annak szükségét, hogy a szövetségben harmadiknak folvétessék. E tény nem szorul bővebb magyarázatra. Mig Ausztria és Poroszország közt a rivalitás tartott, ez utóbinak mindenek előtt Oroszország ellenségeskedésétől kellett tartania; de mivel végre a bécsi és berlini cabinetek kiengesztelvék, a szent-pétervári kormány, mely politikájában ép oly oszélyes, mint tisztán látó, magára nézve előnyösebbnek tartja velők egyetértésre jutni, mint elmaradni és Ausztriát és Németországot már előre ellenségnek tekinteni s igy a maga részéről ahhoz járulni, hogy egészen békés közlekedésök oroszellenes szövetséggé alakuljon." A czikk azután kifejti, hogy eddig Ausztria és Oroszország különösen a keleti politika terén vetélkedtek egymással. „Ezen helyzet folytán az osztrák s az orosz diplomátia a keleten megszokta, hogy mindenben egymás ellen küzdjön és egymásnak ellentmondjan; Oroszország ügynökei a priori kötelezve érezik magokat annak éppen ellenkezőjét tenni és mondani, mit Ausztria ügynökei tettek és mondottak. Ez igy volt megforditva is. Ez mindegyik félre a traditio egy nemévé lőn. Levelezőnk szerint — mondja a Deb. — Andrássy gróf feltette magában, hogy szakit a traditióval, s a helyett, hogy a viszályokat s ellenmondásokat szaporitsa, érintkezési pontokat keres az orosz politikával; azon iparkodik, hogy a két állam közötti antagonoismus okait, alkalmait és ürügyeit eltávolitsa; főleg azon fáradozik, nehogy az antagonismus krónikussá és flagranssá legyen. Ez értelemben jogosan mondhatni, hogy Ausztria-Magyarország mostani külügyminisztere, ki a többi pontokra majdnem tétlen, ez idő szerint főleg a keleti kérdésekkel foglalkozik."

A horvát küldöttség fogadtatása.

Bécs, jul. 11. (Eredeti távirat.) A horvát felirati küldöttség Mrazovics elnök vezérlete alatt ma délben 12 ór. fogadtatott. A magyar kormányt a fogadásnál b. Wenckheim és gr. Pejacsevich miniszterek képviselték. A horvát küldöttség elnöke a felirat átnyujtása alkalmával következő beszédet intézé Ő Felségéhez:

„Cs. és Apostoli királyi Felség, legkegyelmesebb ur!

„Horvát-, Dalmát- és Tótországok f. évi jun. 15-kére egybehivott legalázatosabb országgyülése jul. 9-ki ülésében — válaszul a megnyitó kir. leiratra — Felségedhez intézett legalázatosabb feliratott fogadott el, melyben a felséged irányában oly sokszor bebizonyitott hüségnek és ragaszkodásnak őszinte biztositását fejezi ki; — továbbá örömteljes közreműködését ama leiratban jelzett törvényhozói munkálatra; nemkülönben készségét fejez ki a közös magyar-horvát országgyülésre a képviselőket és az eddig polgári lábra helyezett katonai határőrvidéki területre nézve az országos küldöttséget megválasztani.

„Midőn a legalázatosabb tartománygyülés e két választásra készneк nyilatkozott, mindkét esetben a törvény rendeletének hitt megfelelhetni; de leginkább az ország élénk óhajának vélt eleget tehetni, midőn a kiküldendő országos bizottságra nézve reményét fejezi ki, hogy Felséged nemcsak az azóta tényleg megválasztott küldöttségnek általa elhatározott illetékessége kiterjesztését és a fenálló kiegyezési törvény felulvizsgálatát legkegyelmesebben jóváhagyni, — hanem annak idejében a magyar országgyülést is hasonló feladattal megbizandó országos küldöttség választásra felhivni méltóztatik.

Ezen legalázatosabb feliratot, melyben a mélyen hodoló tartomány gyülés ezen fölül még némely, a tartomány-gyülés integritását érintő, részben már több mint százados panaszoknak ad bizalomteljes kifejezést, — van szerencséje a nevezett tartomány-gyülés legalázatosabban hódoló küldöttségének, Felségednek ezennel tisztelettel jes átnyujtani. — Isten tartsa, Isten oltalmazza Felségedet."

Mire Ő Felsége következőleg méltóztatott válaszolni:

„Megelégedéssel tapasztalám, hogy a horvát-szlavon országgyülés fontos feladatának helyes s hü felfogásával oly irányt követ, mely müködésének gyakorlati eredményeket igér és az által a képviselt országoknak a rendezett viszonyok áldásait biztositja.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

„Legyen meggyőződve az országgyülés, hogy az ország javára czélzó törekvéseiben és jogos kivánságaiban atyailag fogom támogatni.

„Horvát- és Szlavonországok közjogi viszonya Magyarországhoz az 1868. I. trvcz. által szabályoztatik.

„Ezen a méltányosság és érdekközösség elveire fektetett törvény tárgyalása alkalmával komolyan lett arról gondoskodva, hogy az emlitett országoknak belügyeikben lehetőleg terjedett önkormányzati jog biztositassék, s tág szabad tér nyittassék fejlődésüknek.

„Miután az országgyülés a kiküldött országos választmányt azzal bizta meg, hogy a kérdéses törvény némely szabványainak az eddigi tapasztalatok szerint szükségesnek vélt részletes módositása, vagy kiegészitése iránt annak 70-dik szakasza értelmében tárgyalásokba bocsátkozzék, — a magyar országgyülést fel fogom szólittatni, hogy különben is kiküldendő országos bizottságát hasonló meghatalmazással lássa el, — s bizton reménylem, hogy az e részbeni tanácskozások, az állami érdekek kellő figyelembe vétele mellett, minden részről kielégitő eredményre fognak vezetni.

„Tudassák ezt küldőikkel, s vigyék meg nekik királyi üdvözletemet.“

A horvát felirati javaslat.

Császári és kir. apostoli felség!

Legkegyelmesebb urunk és királyunk!

Mi, a dalmát-horvát-szlavon királyság főrendei, zászlósai és képviselői felségednek f. évi márczius 29-ki felhivása folytán junius 15-ikén Zágráb városában országgyülésileg egybegyültünk, s legmélyebb hódolattal hallgattuk meg a junius 11-én kelt legfelsőbb királyi leiratot.

Annál nagyobb készséggel gyültünk egybe, miután országunk a f. é. január 15-kére egybehivott országgyülésnek, még mielőtt működését megkezdette volna, feloszlatása folytán másfél éven keresztül törvényes képviselet nélkül vala, s ha anyagi és szellemi fejlődésünket megakadályozni s a nép érdekeit a rendezetlen viszonyok áldozatául hozni nem akarjuk, folytonos tevékenységet kell kifejtenünk.

Az állami élet minden ágában, főleg a közigazgatás, az igazság- és vallásügy terén elkerülhetlenné vált különféle reformok szükségéről mélyen meg lévén győződve, felséged kegyes czélzatainak öröklött hüségünknél fogva megfelelni fogunk törekedni, és midőn az elősorolt és a többi autonom ügyekre vonatkozólag bennünket megillető alkotmányos jogainkat az ország közjavára fogjuk gyakorolni, higgadtan és behatólag fogjuk tárgyalás alá venni azon törvényjavaslatokat, melyeknek előterjesztését felséged legmagasabb leiratában kilátásba helyezi, s inditványainkat ezekre vonatkozólag lehető gyorsasággal fogjuk felséged legmagasabb szentesitése alá bocsátani.

E királyság érdekeinek védelme czéljából azon államügyekben is, melyek a magyar és horvát közös törvényhozás tárgyát képezik, felséged felhivása következtében az 1868: I. t. cz. 32. és 36. szakaszai értelmében meg fogjuk választani képviselőinket a legközelebbi közös országgyülésre.

Örömmel értesültünk a legmagasabb kir. leiratban arról, hogy a közös kormány több oly előterjesztést tart készen, melyek közül néhány a közeledés könnyitését és szabályozását czélozza országunkban.

Hasonló készséggel fogunk körünkből egy országos bizottságot választani, mely a varasdi határőrvidék, Zeng város és Sziszek községének bekeblezése tárgyában a magyar országgyülés ugyanily küldöttségével közösen az 1868. I. t. cz. 7. szakaszának értelmében ugyanazon t. cz. 31., 41. és 42. szakaszainak megváltoztatásáról fog tanácskozni. Azonban felséged legmagasabb trónja, a háromegy királyság és a magyar királyság közötti egyetértés érdekében, valamint hazánk megnyugtatására amaz országos küldöttség hatáskörét és meghatalmazását kitágitandónak tartjuk. (Vége köv.)

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, julius 13. 1872.

— **Féléves és évnegyedes t. előfizetőinket kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mielőbb megujitani, nehogy a lap megküldésében fennakadás történjék. A szerkesztőség.**

— **Képviselőválasztások eredménye:** deákpárti 236, ellenzéki 133, a Deák-párt nyert (jul. 11. estig) 53 kerületet, vesztett 25-öt.

— **A magyar keleti vasut** pénzügyi alkudozásai a sokat emlegett kölcsön felvétele tárgyában, — mint hallatszik — végre eredményre vezettek, és a kölcsön szerződés feltételei már az aláirást is megnyerték. A bécsi egyleti bank és franczia-osztrák és franczia-magyar bankok elvállalták $15^2/_{10}$ millió értékü elsőbbségi kötvény kibocsátását.

— **A berlini fejedelmi találkozásban** az orosz czár nem fog részt venni, hanem személyét a trónörökös fogja képviselni s Királyunkkal együtt jelenleend a nagy hadgyakorlatoknál sept. 11. és 14. közt. Ujabb hirek szerint a felséges királyasszony Erzsébet királynénk is részt veend a berlini udvar látogatásában.

— **A városi képviselet** tegnapi ülésében két közérdekü tárgy készült szönyegre. Egyik a **tüzoltó-intézet** felállitása, másik az uj **gyalogjárda**. Előbbire nézve a szakbizottság jelentése szerint a felszerelésre egyszer mindenkorra 6000 frt, a kezeléshez évenként 5,600 frt szükségeltetik. Miután a még felhozott állandó költségeket u. m. az őrházak, fogat és távirdahálózatot illetőleg semmi felszámitás nem állott a képviselet előtt, — utasitotta a szakbizottságnak, hogy a legközelebbi képviseleti ülésig pótolja ki ama hézagot és terjesszen elő telyes költvetést. A járdára nézve két ajánlat hozattatott be. Egyik egy **szebeni** vállalkozótól, a ki N.-Szebenben az erzsébetutczában legujabban készült járda □ ölet 11 frtért és egy **budai** vállalkozótól, a ki az ujabb szerkezetü „**Cement**“ járda □ ölet 13 frtért igérkezék megkésziteni. Mindkét vállalkozó meg fog hivatni és a kijelölendő területen próbát fognak készíteni.

— **Még egy nagy fontosságu** tárgy forgott fenn a tegnapi városi képviselet gyülésében és ez az **esküdtségre** képesitett városi polgárok összeirására kiküldött három tagu bizottság munkálata, melynek átvizsgálására és megállapitására a törvény értelmében egy ujabb 3 tagu bizottság küldetett ki, meghagyatván, hogy munkájával még e hó folyamában készüljön el. A törvényszabta **sajtóbiróság** tehát városunkban is legközelebb fel fog állittatni.

— **A katonai nagy laktanya** megett egy második üteg elhelyezése czéljából tüzérlaktanyát épittett a katonai kincstár, mely czélra szükségelt telket ingyen engedte át a városi közönség ehez való tulajdonjogát azonban magának fentartotta.

— **Lónyai miniszterelnök** még mindig Bécsben van, hol a horvát felirati küldöttséggel találkozni fog. Azután a miniszterelnök két hétre tengeri fürdőbe megy.

— **Katonai könyvtár.** A metzi hirneves könyvtár, mely 40,000 kötetből áll, a napokban érkezett meg Berlinbe 140 ládában. E könyvtár unicum a maga nemében és oly müveket tartalmaz, melyek sehol fel nem találhatók s e mellett értékes kéziratokkal és rajzokkal bővelkedik. E könyvtár létrehozatala 300 évig tartott.

— **A zeneconservatorium** 1872. julius 14-én d. e. 11. órakor a Redoutteban tartandó 1-ső rendes hangversenyének müsorozata: 1-ör. **Nyitány** Aubertől nagyzenekarra. — 2. **Hármas** Haidentől, zongora, hegedü és gordonka, előadják Ring Izidor, Dr. Kolozsvári J. és Baltek J. urak. — 3. **Dal** Schubertől, énekli: Gyulay Jolán kisasszony. 4. **Yankee Doodle** nagy ábránd és változatok fuvolára **Guill Popptól**, játsza b. Bánffy Ernő ur. — **Souvenier dramatique**, Beriottól zongora és hegedüre, előadják Bing Hermin k. a. és Dr. Kolozsvári J. ur. — 6. **Souvenier de Bellini**, ábránd sipolára (Clarinette) Artot után alkalmazta és előadja Ditrich Amade ur. — 7. **Prometheus-nyitány** nagyzenekarra — Bethovertől.

— **Ecskán** f. hó 4-én Thurn-Taxis Egon herczeg ki tudvavevőleg Lázár tábornok özvegyét birja nőül ujszülött fia, Miksa keresztelője alkalmából nagy vendégséget adott, melyen a nyelvünket most tanuló házigazda következő magyar köszöntőt mondotta: „Ez a haza — ugymond — melyben mindenütt nyájasságot és barátságot találok, nekem második hazám lett, s ragaszkodásomat iránta ugy tanusitom, hogy fiamból igaz magyar polgárt nevelek.“

— **Hirdetmény.** Komáromi Ferencz hites ügyvéd oklevele városunk képviselő közgyülésében 1872. majus 10-én 76—1872. közgz. sz. alatt kihirdettetvén, hivatalból értessittetik a t. cz. közönség, miszerint ügyvédi irodáját e városi bel-tordautcza Dr. Szabó-féle ház 1-ső emeletében megnyitotta. Sz. kir. Kolozsvár város közig. tanácsától jul. 9-én 1872.

Felhivás

a magyarországi könykiadókhoz.

Az 1873. évben Bécsben tartandó világkiállitáson először fog hazánk a többi államokkal békés versenyre lépni: ez lesz az első nyilvános alkalom, a mikor életképességének tudatában bebizonyithatja, hogy valamint az anyagi termelés terén, ugy a **szellemi munkásság** mozzanataiban is oly mérvü munkásságot kezd kifejteni, mely őt Nyugat-Európa müvelt államaival egyenlő rangra emelheti.

A világkiállitási magyar országos bizottság tudomány- és oktatásügyi szakosztálya azon meggyőződésében, hogy válogatott irodalmi termékeink együttes felmutatása legigazabb bizonyságot tehetne hazánk jelenlegi szellemi életéről, igen kivánatosnak tartja, vajha sikerülne az utolsó párisi világkiállitás ideje, 1867 óta Magyarországon megjelent, vagy más régebbi, de különös becscsel biró mindazon **irodalmi termékeknek collectiv-kiállitását** létrehozni, melyekből hazánk müveltségi viszonyaira következtetés vonható.

Ez okból fölkéri a tudomány- és oktatásügyi szakosztály **Magyarország minden kiadóját, egyeseket, részvénytársulatokat, tudományos társaságokat, egyleteket, hatóságokat**, sziveskedjenek a világkiállitási bizottság titkári hivatalában (Pest, háznégyszög) folyó évi julius hó 20-ig irásban bejelenteni, mely **irodalmi termékek, könyvek, gyüjteményes munkák, folyóiratok, lapok, térképek**, sat. jelentek meg kiadásukban 1867 óta, melyekkel kivánnának a föntebb emlitett collectiv-kiállitásban részt venni?

A jelentkezés a kiadók részéről, és a megválogatás a szakosztály részéről megtétetvén, az illető kiadók az eredmény felől értesittetni és egyszersmind közös tanácskozásra fognak felhivatni, határozandó e gyüjteményes kiállitás összetételének, elrendezésének és elhelyezésének kérdésében.

Ismervén az utolsó öt év alatt megjelent irodalmi termékeink szinét-javát, a tudomány- és közoktatásügyi szakosztály azon meggyőződésben teszi közzé e felhivást, hogy a kiadók buzgalma, ügyszeretete és saját érdekök is oly gyüjteményes kiállitás létrejövetelét fogja biztosithatni, melyet majd a nagy világ előtt is megelégedéssel vallhatunk magunkénak.

A világkiállitási magyar országos bizottság tudomány- és oktatásügyi szakosztályának megbizásából.

Buda, (polytechnikum) 1872. julius 1-én.

Szily Kálmán,
szakosztályi jegyző.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Julius 12-ről: 5% Metalliques 64.35. 5% Nemzeti kölcsön 71.30. 1860-diki államkölcsön 104.—. Bankrészvények 848. Hitelrészvények 327.50. London 111 10. Ezüst 108.35. Cs. kir. arany 5.34. Napoleondor 8.85.

Földtehermentesitési kötvények: Magyar 81.75. Temesi 81.50. Erdélyi 79.25. Horv.-Slavon 84.—.

Felelős szerkesztő: **Sándor János.**

Nyilttér.

Fog- és szájorvos **Máthé Domokos**

„Rubin“ fogtisztitó-szere

a legjobb szer a fogak napontai tisztitására, a foghus erősitésére és az oly ártalmas fogkő (botkő) képződés megszüntetésére.

☞ Ezen készitmény felől több nevezetes bécsi orvos elismerését nyilvánitotta.

Egy diszes érczdoboznak ára 1 frt.

Egyedüli főraktár **Csapó Sándor** urnál Kolozsvárt.

A,Szerecsen-gyógyszertár által **Mainzban ingyen** kapható Dr. Sampson tudományos értekezlete a

Coca-labdacsok I., II. és III.

használása felől (1 doboz 2 frt, 6 doboz 10 frt o. é. porosz gyógyszer-dijszab.) a **lélegzőés emésztő-szervek, az idegrendszer betegségei**, valamint általános és különös **gyengeségi állapot** ellen, ugy az indiának hires általános szere, a **coca-nak Perubol**, kitünő tulajdonságai felől. 8—20 [455]

(503) 5—5

Szerfelett előnyös

szerencsejátékok.

Szerencse és áldás Cohn-nál!

Hamburg város által biztositott nagy pénzsorsjáték

1 millió 860,000 tallér.

Ez előnyös pénzkisorsolás mostismét nevezetes nyeremények-kel szaporittatott, csak 58,000 sorsjegyből áll s kevés havak alatt 6 osztályzatban következő nyeremények tétetnek biztosan u. m.: 1 nyeremény eselleg 100,000 tallér, különösen 60,000, 40,000, 24,000, 16,000, 12,000, 10,000, 3-szor 8000, 3-szor 6000, 4-szor 4800, 1-szer 4400, 7-szer 4000, 9-szer 3200, 10-szer 2400, 26-szor 2000, 4-szor 1600, 53-szor 1200, 103-szor 800, 5-ször 600, 2-szer 480, 205-ször 400, 255-ször 200, 5-ször 120, 340-szer 80, 14,610-szer 44,40, 13,750-szer 20, 8, 6, 4 és 2 tallér.

A második osztály nyeremény-huzása hivatalosan

f. év julius 17. és 18-ra

tétetett, s erre a megujitás (Renovation)

egy egész eredeti sors-jegynél csak . . 7 ft o. é.

egy fél eredeti sorsjegynél csak . . . 3½ ft o. é.

egy negyed eredeti sors-jegynél csak . . 1¾ ft o. é.

a kormány bélyeggel ellátott eredeti Looso-kat (nem ellátott igérvényeket vagy magán sorsjegyeket) az összeg bérmentett beküldése mellett a megrendelőknek azonnal megküldöm a legtávolabbi vidékekre is.

A hivatalos huzási lajstrom és a **nyeremények megküldése** megtörténik azonnal a huzás után minden részt vevőnek pontosan és illetéktartás mellett.

Üzletem köztudomásilag a legrégibb és legszerencsésebb, miután a nálam megrendelők már a legtöbb nyereményeket 100,000 60,000, 50,000, gyakran 40,000, 20,000, még gyakrabban 12,000, 10,000 tallérral nyerték meg, s legutóbb e f. év május havában történt huzásnál a 80,000 tallérnál többre menő egész összegel, a hivatalos nyerőlajstromok tanusága szerint nálam nyertek meg.

COHN SAMS. LÁZ.
Hamburgban,
fő-comptoirja bank- és váltóüzlete.

GUGGENBERGER PÁL-féle
üzletben

főtér, báró Radák-ház

már több hét óta folytatott s a folyó julius hó 15-ig tartani határozott

végeladás

annyira magára vonta a t. cz. közönség figyelmét, hogy azt még **f. év augustus 10-ig meghosszabbitni** a tömeges látogatás folytán szükségesnek mutatkozott.

E visszavonhatlan utolsó határnapig tehát a

végeladás

az eddigi előnyös árak mellett folytattatni fog, s a t. közönségnek igy alkalom van nyujtva szükségeit a legkedvezőbb feltételek mellett fedezhetni.

Különösen vidéki kereskedő urak találnak ott árukészleteik beszerzésére ritka előnyös forrást.

1—10 (504)

A
WIENER COMMISSIONS-BANK
tőzsde-ügyszobája és **váltóirodája**
Schottenring 18.

átvesz bármi névvel nevezhető **bank-, váltó-** és **tőzsde-üzletet.**

Megrendeléseket a helybeli piaczról s a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesittetnek, s a tőzsde-ügyszoba által megvásárolt értékpapirokra és valutákra, tekintettel a pénzpiacz időnkénti állására, a legjutányosb feltételek mellett adatik előleg.

Az üzlethelyiségek reggel 9-től este 6 óráig szakadatlanul nyitva vannak a közönség számára. 3—15 [494]

Ny. Gámán János örököseinél Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.